

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 41

LJUBLJANA, DNE 7. OKTOBRA 1937

LETO X.

8. X. 1917

8. X. 1937

DR. JANEZ EVANGELIST KREK

V teh dnevih, ko poteka dvajset let, odkar je iz slovenskega življenja izginila osrednja postava Janeza Evangelista Kreka, nimamo namena pisati priložnostnih vrstic o njegovem geniju in njegovih izrednih delih, kakor bodo to marsikje s praznimi besedami storili. Krščansko delavstvo, njegov srčni ljubljenec, je sposobno globljega spominjanja: mi ga ne gledamo le idejno, ampak predvsem zgodovinsko, tembolj, ker črpamo moč iz iste podtalne življenjske žile, iz katere je on sam črpal svojo neusahljivo ustvarjalno energijo.

Veličino Krekovo vidimo v razširjanju in okrepljanju življenjske zavesti med Slovenci. Nikdo med nami nas še ni dozdal tako življenjsko sprostil in potrdil, kakor Krek. S svojim celotnim nastopom je napravil velik korak iz sramežljive in stisnjene slovenske preteklosti, ker se je krepko izvil iz trdo oklepajoče ga konservativne miselnosti in se oprl na stvarnost, na zakonitost časa, na naravo človekovo in na naravo človeške družbe. Znanilec nove dobe in novega človeka je postal s svojo dejavno neposrednostjo. Bil je sicer tudi eden tistih redkih Slovencev, ki svoje miselne spoznave izražajo brez strahu in kljub pomanjkanju ozadja, stremeč po odrešilni resnici, saj je bil izobražen duh, razgledan in načitan, kakor pričajo njegova filozofska prizadevanja.

Toda Krek ni ostal profesor, učitelj raznih znanosti, ampak je postal ustvarjalec, svoje znanje je obenem s svojo voljo podredil človekovemu življenju in njegovemu nemirnemu valovanju. Krek ni več samo mislil ideje in razumsko iskal zmisel, ampak je ideje tudi živel in zmisel dejansko ustvarjal. Bil je prvi med Slovenci, ki se je iz svoje vere svobodno naslonil na človeka in v njegovi resničnosti doživljal resnico življenja. Že po naravi je bil mogočen zemeljski duh, ki je noč in dan koprnel po ugnjetavanju stvariteljske snovi in ki je resnično živel le v neposrednem osebnem življenju. Bil je velikan, ki je spoznal mejo ideologij in jih znal o pravem času spreminjati v rodovitne človeške in medčloveške resničnosti. Ravno takrat je bil suveren duh, ko je svoje neomajno krščanstvo najgloblje in najsvobodneje izražal v praktičnih dejanjih. Novo dobo slovenstva je začel takrat, ko je praktično ustvaril socialni temelj slovenski družbi in nam priklical čut za to najvažnejšo narodno stvarnost.

Krek je nagonsko pripravljaj pot popolni svobodi človeka - Slovenca. Neugnano je vodil razvoj in ga uravnaval proti novemu družabnemu redu, ki je pomenil zanj novega človeka in nov svet. Genialno je prestopal meje meščanske »pravilnosti«, bodisi da je videval obrise krepkejše duhovnosti, bodisi da je kot sociolog ustvarjal globlje od dnevnega politika, bodisi da je žalostnemu in pasivnemu verskemu življenju zoperstavljal veselo in moško vero. Zdi se, da je tajno središče Krekovega življenja bila vedno večja in dragocenejša človekova svoboda in da je celotna življenjska sproščenost ljubezenski cilj njegove dejavnosti. Svobodo je oznanjal, svobodo je gradil in za svobodo je živel.

To poudarjamo danes s povzdignjenim glasom zato, da izrazimo s tem razliko do druge svobode, ki nam jo oznanjajo majhni sodobniki prav v imenu krščanstva.

V teh svojih stiskah čutimo, kako je čar Krekovega pojmovanja še vedno razlit nad našimi vrstami. Čutimo njegovo navzočnost, kako biva v nas in ne izginja, ker se je dejansko združila z usodo slovenskega delovnega ljudstva. Čutimo njegovo krščansko Ljubezen, ki je bila žalostna zaradi krivice in vesela zaradi resnice. Čutimo njegovo osebno veličino, kako je preprosta in ponižna, vemo za njegovo človeško izrednost, kako je bila zaničevana in mučena. Naša srca bodo vedno združena z njim, ki je umrl sredi dela, reven in ubog, z njim, ki nikdar ni bil ljubosumen voditelj, ampak veliki Tovariš.

Žuljave roke, sklenite se!

Dne 8. oktobra se dopolnjuje 20 let, kar je zatisnil, od dela izmučen, dr. Janez Evangelist Krek za vedno svoje oči. Z njim je izgubil slovenski narod, posebno pa slovenski delavci, moža, ki ga doslej še nihče ni dosegel v praktičnem delu in reševanju socialnih in gospodarskih vprašanj, ki tarejo slovensko delovno ljudstvo. Vsa ta teška in tako kričeča vprašanja so ostala od njegove smrti do danes skorajda tam, kjer jih je pustil veliki pokojnik.

Prav njegovo osebno delo, to mora priznati vsak, ki se briga za javna socialna in gospodarska vprašanja, je v ogromni meri spremenilo gospodarsko mišljenje in življenje slovenskega delovnega ljudstva. Posebno med delavstvom se je po njegovem prizadevanju pričelo živahno gibanje za izboljšanje razmer v duhu krščanske pravičnosti, ki je bila prav takrat slovesno poudarjena in razglašena od rimskega papeža Leona XIII. Pa tudi za druge delovne stanove, posebno za kmete in obrtnike je ogromno storil. Njegova želja je bila in njegov nauk je šel za tem, da se ta dva stanova, podobno kakor delavci, združita v stanovske organizacije. Potem pa naj bi samostojno, neodvisno, a vendar sporazumno med seboj in skupno z delavci urejevali vse družabne in gospodarske razmere.

Postavil je temelje našega združništva, posebno hranilniške panoge. Hotel je, da se delovno ljudstvo reši za vselej denarnih špekulantov, oderuhov in pijavk. Hotel je, da si ljudstvo tako z lastnimi sredstvi in močmi, ki izvirajo iz dela, pomaga in dvigne iz motovirja odvisnosti in izkoriščanja do primernega blagostanja, samostojnosti in zadovoljstva.

Vsa ta njegova stremjenja nam jasno kaže »Socialni načrt slovenskih delavskih stanov«, ki obsega kmetijski, obrtni in delavski socialni in gospodarski program. Ta načrt je dr. Krek predložil zboru zastopnikov in zaupnikov vseh treh stanov in sicer vsakemu na posebnem posvetovanju dne 13. oktobra 1895. Načrt je bil sprejet na delavskem, kmetiskem in obrtnem zborovanju in potem še isti dan na skupnem zboru.

Z njim je bil postavljen temelj za ureditev družabnega in gospodarskega položaja vseh tistih stanov, ki s produktivnim delom pridobivajo sredstva za svoje življenje. Tega načrta na žalost razen delavstva ni sta dosledno zastopala niti kmetiki, niti obrtniški stan. Pri kmetih in obrtnikih je bilo proti delavstvu vedno polno neutemeljenih predsodkov. Kmet in obrtnik sta bila proti zakoniti ureditvi delovnega časa in tudi zoper za preživljanje zadostno delavsko plačo. Uspevalo pa je med kmeti in obrtniki posojilništvo, dokler ni zadnja leta tudi to »zmrznilo«.

Zanimivo je, kako je dr. Krek že leta 1895 pozival slovensko delovno ljudstvo k skupnosti. Najboljše bo, če ob tej priliki navedem njegov članek v »Glasniku« z dne 10. oktobra 1895. Takole se glasi:

»Slovenskim delavskim stanovom!«

Bog daj srečo! S tem slovenskim pozdravom podajemo v duhu desnice vsem sobratom in tovarišem po vsi slovenski zemlji, vabeč jih, naj se vsaj duševno združijo z nami prihodnjo nedeljo, ko se bomo posvetovali o stiskah in težavah, o svojih sovraž-

nikih in prijateljih in o pripomočkih, ki nam morejo roditi boljše dni. *Prepričani smo, da more le naše vzajemno postopanje izgubiti gospodujoče stanove iz brezbržnega spanja in jih iztrgati iz brezplodnih preprirov na pravo delo. Zato moramo sami vedeti, kako in kam.*

Ljudstvo mora samo govoriti. Potem se ne bodo mogla zamašiti nobena ušesa. Glas trpečega ljudstva bo prečpil vse druge glasove, in s tem obrnil pozornost tja, kjer je najbolj potrebna; — opozoril jih bo na boj, ki ga bije človeško delo z mrzlo grudo, človek — krona stvarjenja s kapitalizmom in njegovimi sebičnimi, brezsrčnimi zastopniki. Da bo ljudstvo moglo govoriti, se mora prej vzajemno vzdramiti.

Žuljave roke, sklenite se! Srca, utripajoča pod obnošenimi, od dela zaprašenimi srjajami, združite se!

To je naše geslo in če se vresničiti, bo vstala vrsta mož, katera bo vzbujala spoštovanje vsem dobro mislečim in strah vsem nečimurnikom. Trpin se bo pa ogreval ob bratskem trpinovem srcu; ljubezni sveta moč, katere sedaj ne pozna, mu bo zopet napolnila prsi in zarja veselih nadej mu bo vdihnila novo življenje v utrujene ude.

Par shodov, jedno posvetovanje še ne bo vsega vzplodilo. To vemo, a zato moramo tem marljiveje pomagati, da se vsadi celemu gibanju zdrava kal. Naše posvetovanje prihodnjo nedeljo ima biti taka kal, iz katere naj požene drevo, pod katerim se bomo senčili slovenski delavski stanovi.

Posvetovali se bomo o temelju, na katerem zidamo svoje upanje in pri tem tudi spričali, da tudi v trpinakmeta, obrtnika in delavca prsih bije srce zvesto svojemu Bogu in udano oblasti, od njega postavljeni, zvesto pa tudi v ljubezni do svojega rodu. Razmotrivali bomo pogubne rane, ki jih je vsekaj kapitalizem delavskim stanovom in iskali zdravila zanje; skupno bomo ukrenili, po kateri poti naj se zopet združijo razkosani udje kmečkoga, obrtnega in delavskega stanu.

Kdor je dobrega, poštenega srca, bo z nami, za nasprotovanje se ne menimo. V tem smislu vabimo tovariše kmečkoga, obrtnega in delavskega stanu, naj se nam pridružijo in naj, če je mogoče, že prihodnjo nedeljo s svojim prihodom v belo Ljubljano pokažejo, da umevajo naše besede in se skladajo z njimi.

Načrta samega, ki je obširen, ob tej priliki ne bom navajal. Ugotoviti je pa treba, da so delavci vedno hoteli in še hočejo, da bi se dosledno izvajal v našem javnem življenju. Jugoslovanska strokovna zveza, ki je danes edina še prežeta dr. Krekovega duha, je bila in je tista organizacija med slovenskim delovnim ljudstvom, ki bo vedno vztrajala na starih, a tako sodobnih temeljnih smernicah »Socialnega načrta delavskih stanov«.

Dolžnost nas vseh, ki smo združeni v Jugoslovanski strokovni zvezi pa je, da se spominjamo v dobrih delih našega očeta-velikana, ki je našemu delovnemu ljudstvu kazal pot, po kateri bi mogel vsak pošten delovni človek priti do častne in večne sreče. Najbolj pa bomo slavili spomin tega velikega moža, če bomo tako delali in dosledno tako nastopali v javnem življenju, kakor je on, v

Za nov volilni red za delavske zaupnike

Delavski obratni zaupniki, izvoljeni za leto 1937, se še niso niti dobro vživeli v svojo težko in odgovorno nalogo in že stojimo pred novimi volitvami.

V prihodnjih mesecih se bodo zopet začele priprave in agitacija za volitve. To delo in s tem v zvezi negotovost, v kateri žive delavski obratni zaupniki, traja do meseca maja vsakega leta. Delavski obratni zaupniki zato tudi ne morejo prav razviti potrebne delavnosti. Ne morejo se v tako kratkem času vživeti v razmere in položaj, ter v dolžnosti, ki jim jih nalaga njihova funkcija. Dober in resen delavski zaupnik mora prav tako dobro, kot pozna delavske razmere, poznati tudi stanje in položaj podjetja. Poleg tega imajo delavski zaupniki v mesecu januarju delo z volitvami, ki se navadno zavlečejo tja v februar in celo do marca. Nato traja več mesecev, predno inspekcija dela in Delavska zbornica volilni postopek zaključita. Inspekcija dela mora volitve oziroma izvoljene obratne zaupnike potrditi, Delavska zbornica pa jim izstaviti legitimacije. Šele po tej potrditvi in po prejemu legitimacije so obratni zaupniki tudi formalno upravičeni do izvrševanja svojih funkcij. Dokler vse to ni urejeno, ne morejo vršiti poverjenih nalog tako, kakor bi bilo potrebno in za delavstvo koristno.

Tako dejansko traja njihova funkcija le nekaj mesecev v letu. Zato čestokrat ne vedo, kako bi svoje delo zastavili in kako bi se uveljavili. Ker nimajo potrebnihkušenj, delajo napake. Posledice teh napak so, da jih podjetja ob prvi priliki odpuščajo. Povsem razumljivo je, da se v takih razmerah delavci branijo prevzeti obratno zaupništvo, s katerim ne morejo doseči za delavstvo posebnih koristi, marveč le sebi osebno nakopavajo negotovost, preganjanje in morda celo nevarnost odpustja.

Interes vseh, ki sodelujejo pri volitvah delavskih obratnih zaupnikov, bi tedaj bil, da se volilni postopek toliko spremeni, da se volitve ne bi vršile vsako leto, marveč na daljšo dobo, morda le vsako tretje leto.

S tem bi bila delavskim obratnim zaupnikom dana možnost, da bi se res dobro mogli vživeti v svoje delo in naloge. Vzgojil bi se kader sposobnih

obratnih zaupnikov, kateri bi ne delali napak in težav, ki rode nesrečo ne samo obratnemu zaupniku, marveč vsemu delavstvu v obratu.

Drug važen razlog je ta, da bi se delavski zaupniki, kakor že rečeno, lahko mirno posvetili svojemu delu, kar je sedaj, kakor iz opisanega sledi, skoraj nemogoče.

Poleg drugih težav je vezan volilni postopek tudi s stroški. Stroške mora kriti Delavska zbornica. Delavci, oziroma volilni odbori pa pri stroških ne vodijo dovolj točnega pregleda in tako čestokrat ne morejo utemeljiti, čemu in zakaj izdatki. Takih računov seveda DZ ne prizna. Tako jih mora plačati volilni odbor ali prizadeta strokovna organizacija.

Pri vsem tem pa je volilni postopek precej zamotan, takoj da ga delavci še danes prav ne obvladajo. Zato se tudi volitve pogosto ne izvršijo v redu in v mnogih primerih roma volilni material od enega urada do drugega. Ze tedaj, ako je vse v redu izvršeno, traja včasih par mesecev, da zaupniki dobe legitimacije. Ako pa so razne nerednosti ali celo pritožbe, se zgodi, da so delavci celo leto brez obratnih zaupnikov. To seveda rodi velike težave in jemlje delavstvu voljo in sploh vsako vero v koristnost obratnih zaupnikov.

Pri vsem tem je treba še poudariti tole: Kakor ima velik interes na dobrih, sposobnih in delavnih obratnih zaupnikih delavstvo samo, ni to prav nič manj važno tudi za podjetje. Sposobni delavski zaupniki morejo čisto s pametnimi nasveti, ki so jih dobili od delavstva, mnogo koristiti podjetju. Takih slučajev ni malo.

Vse to so razlogi, ki stvarno in objektivno govore za to, da se sedanji način volitev delavskih obratnih zaupnikov spremeni. Mnenja smo, da bo s tem ustrezno vsem, ki imajo kakorkoli opravka pri volitvah delavskih obratnih zaupnikov. Spremeniti je treba pravilnik za volitve delavskih obratnih zaupnikov v toliko, da se bodo vršile vsaka tri leta in to v januarju, februarju in marcu.

Na delo, da to našo zahtevo čimprej v interesu te važne delavske ustanove in delavstva samega uveljavimo.

J. Rozman.

Glas iz rudarskih reviriev

TPD hladnokrvno krši pogodbe

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima

Hudajama, 3. oktobra.

Takoj, ko so se začele priprave za mezno gibanje s TPD, smo bili funkcionarji skupine JSZ mnenja, naj se sestanejo zastopniki obeh organizacij, da skupno sestavimo predloge in pritožbe ter jih pošljemo na merodajna mesta. To se je tudi izvršilo. Kmalu nato pa smo slišali govorce, češ, krščanski, socialisti iščejo kompromis zato, ker so preslabi. Mi ugotavljamo, da delavstvo povsod, kjer je pametno in ima vodstvo zares delavsko zavedno, išče kompromisa, zavedajoč se, da le tako more kaj doseči. Kdor pa zna samo blatiči druge delavce, ta pozna še prav malo bistvo in namen prave delavske strokovne organizacije.

Tudi po razpravi so nekateri prenapeteži mislili, da je sedaj nepotrebno sodelovanje in je čas za obrekovanje. Zlasti so se vrgli na osebo tov. Diacija, predsednika skupine JSZ in načelnika II. skupine. On je bil na orožnih vajah ter se zato ni mogel braniti. Za nas je človek, ki laže in obrekuje že sam po sebi le velik slabič; ako pa dela to, v času, ko se obrekovani ne more braniti, je dvakrat slabši.

Kako napačno je mnenje, da je sedaj čas medsebojnih preprirov, vidimo samo iz enega primera: Pri lokalni raz-

srečo in za boljšo bodočnost vseh slovenskih delovnih stanov.

Že 20 let nam njegov spomin vedno glasneje kliče: *Žuljave roke, sklenite se! Srca, utripajoča pod obnošenimi, od dela zaprašenimi srjajami, združite se! Ustanovil sem vam zato Jugoslovansko strokovno zvezo!*

Večna mu slava in Bog mu plačaj!

Jože Gostinčar.

pravi v Hudijami dne 27. septembra je bilo sklenjeno in zapisano v zapisniku pod »Pritožbe«, pod točko 7 sledeče: »Delavci v jami ostanejo na istem kraju zaposleni, dokler sami ne zaprosijo za premestitev.« Tri dni po tej razpravi, t. j. 30. septembra, pa smo slišali razdelitev posadk za mesec oktober. Odrejene so bile številne premestitve, kakor malo kdaj prej. Da ne bo slepomišenja, moramo omeniti, da je pri razdelitvi teh posadk deloval paznik gosp. Kresse, kateri je bil navzoč pri razpravi 27. septembra in da je to razdelitev potrdil gosp. ravnatelj, kateri je podpisal zapisnik razprave z dne 27. septembra. Ako bi se kdaj poprej kaj takega zgodilo, ne bi vzeli to za tako zlo, toda da se to dogaja par dni potem, ko se pravi, da se ne bo, oziroma se med zastopniki podjetja in delavci sprejme sklep, to je norčevanje iz delavstva in delavskih zaupnikov in iz podpisanih pogodb.

Ta slučaj nam pove, da vsi dogovori in kolektivne pogodbe same ne bodo držale, ako mi delavci ne bomo budno na straži za svoje pravice. Ta slučaj nam pove, da danes po razpravi v Ljubljani 15. septembra in po oni lokalni 27. septembra ni čas počitka še manj pa čas za medsebojno prazno prepiranje in nizkoobrekovanje, ampak je potreba, da smo složni in pripravljeni na vse. Takšen samovoljen korak gospodov od vodstva ne smemo vzeti nase s hlapčevsko ponižnostjo, ampak jim moramo jasno in odločno povedati, da je to napak in krivično.

Zavedajmo se, da to ni prvi poskus kršitve dogovora. Mogoče nas samo preizkušajo, ali bomo lepo pohlevni ostali. Mi rudarji pa glasno povejmo na naših zborovanjih, da se ne damo. Tudi mi smo ljudje, tudi mi smo državljanji, zato morajo tudi za nas veljati dogovori.

Čitaj in širi Delavsko pravico!

Kongres »Poselske zveze« se je vršil v dvorani šentpeterske Prosvete v Ljubljani. Vodila ga je tedanja predsednica Marija Kvas. Med udeleženkami je bilo zelo živahno razpoloženje. Z veseljem in zanimanjem so sledile poročilom in govorom, ki so bili na sporedu. Ob njih so se nam odpirali novi pogledi na sodobno socialno življenje. Iz želje, da si me služkinje skušamo same s svojo močjo ustvariti nov položaj v družbi, smo prišle do spoznanja, da je to mogoče le po stanovski strokovni organizaciji. Uvidele smo, da nam za doseg naših pravic kot služkinj in v javnosti kot državljanek ne zadostuje le prosvetno in izobraževalno delo.

Res je služkinjam nujno potrebna izobrazba. Danes se naravnost zahteva od vsakega, da je kolikor mogoče, nabobrazen in da pozna vsa življenjska vprašanja. Vendar smo že tedaj ugotovile in tega se tudi danes zavedamo, da za služkinje ni zadostno, da znajo le svoj posej pravilno in dobro vršiti, marveč da morajo vedeti še mnogo drugih stvari. Kajti z nevednostjo se rada družijo poniževalna uslužnost. Vse to pa je kaj rado pogubno za posameznika in za skupnost. To je pa za naš poklic prav žalostno spričevalo in pogosto vodi do še večjega izkoriščanja. Zato bi bilo pač

želeti, da bi se že kmalu podobno kakor za druge stroke, tudi za mlajše služkinje ustanovile nadaljevalne šole. O tem se doslej javno še ni posebno dosti razpravljalo. Treba pa je, da se to vprašanje že vendar enkrat začne reševati.

Po govorih o temeljnih smernicah našega gibanja so govorile zastopnice iz raznih pokrajin cele Slovenije. Iz vseh je izzvenelo, da imajo služkinje povsod enake težave, ker jih povsod tarejo enake težave.

Naša strokovna organizacija kot naša samopomoč pa se je morala že od vsega začetka priključiti neki širši skupnosti vseh delojemalcev v Sloveniji. Kateri? O tem nismo posebej razmišljale. Soglasno smo se odločile za našo kršč. soc. Jugoslovansko strokovno zvezo, katero je ustanovil nepozabni dr. Jan. Ev. Krek in ki je vsa leta zvesto in skrbno vršila svojo težko nalogo. Že tedaj smo imele popolno zaupanje vanjo. In ne zaman. Še danes moramo priznati, da nam je vsa leta stala ob strani, kadar koli smo potrebovale njeno pomoč.

Naša pravila so bila kmalu po vstopu odobrena. Od tedaj je naša »Poselska zveza« včlanjena v Jugoslovanski strokovni zvezi in razteza svoje delo na celo državo. (Se bo nadaljevalo.)

Iz organizacije

Igra. Služkinje obveščamo da priredi Poselska zveza dne 17. oktobra ob 5 popoldne, to je tretjo nedeljo tega meseca, v frančiškanski dvorani igro. — Vse prijazno vabljeni. Pripeljite pa še druge s seboj. Nastopi tudi naš pevski zbor.

Sezonski pevski pouk se je že začel, in bo redno vsako sredo v večernih urah. Vodstvo je sprejel gosp. K. Pintar, kateri je že veliko storil za Poselsko zvezo, bodi mu na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala. Posečajte ga vse tiste, ki imate količkaj posluha in smisla za to, da postane naš zbor močan!

Predavanje. Dne 5. septembra popoldne smo imele sestanek »Poselske zveze« v našem »Služkinjskem domu«. Zbralo se nas je še dosti, a vendar smo mnoge, zlasti mlajše pogrešale. O starostnem zavarovanju je predaval gosp.

Vilko Pitako. V svojem govoru nam je kolikor mogoče temeljito in podrobno razložil, kar mora vedeti vsaka služkinja o zavarovanju. — Na predlog naše agilne tovarišice L. Godeševe je bil sprejet sklep, da se naše organizacije trudijo in sporoče na merodajna mesta, da služkinje z novim zavarovanjem niso v celoti zadovoljne.

Izlet na Rožnik je bil v nedeljo dne 26. septembra popoldne. Zbralo se nas je veliko število. Opravile smo cerkveno pobožnost in se potem na prijaznem gričku marsikaj med seboj pomenile.

Tovarišice, služkinje! Včlanite se v svojo kršč. soc. strokovno organizacijo »Poselsko zvezo«. Plačujte redno članarino, ki je tako majhna! Le v skupnosti in slogi je moč in poročstvo boljše bodočnosti!

Kuharski nasveti

Ker se je od strani mlajših izrekla želja, naj bi se v »Delavski pravici« v našem kotičku priobčevali tudi kuhinjski recepti, jim hočemo drage volje ustreči. Danes naj gre iz naše preizkušene domače kuhinje:

1. **Kraljevska torta.** Naredi na doli testo iz 28 dkg moke, 25 dkg surovega masla, 9 dkg sladkorja in za duh vanilije. Razdeli na štiri dele ter razvalja v široko krožnika, okrog katerega lično vreži enega izmed teh, z ostalimi zrezki, katere v dolgost tenko z rokami vpo- dobiš, pa obloži v mrežico, previdno vse štiri vložiti na ploščico in rumeno zapeci. — Nadev: Mešaj 7 dkg sladkorja z 9 dkg marmelade in dodaj sneg iz dveh beljakov, s tem namaži omenjene plate, vrhnjega pa okraši s tem, da s kavno žličko narediš med mrežico majhne marmeladne kupčke.

2. **Napoleonove rezine.** Mešaj 28 dkg eurovega masla, 28 dkg sladkorja, 12 rumenjakov, dodaj 2 tablici zribane čokolade, 8 dkg drobtin in 17 dkg neoluščenih mandeljnov, temu dodaj sneg iz vseh 12 jajc. Namaži to zmes na namazano ploščico in lepo zapeci. Pečeno prereži po dolgem ter eno polovico namaži z marmelado, drugo prazno vložiti čez, potresi s sladkorjem in vreži za dva prsta široke rezine. Daj mrzlo na mizo.

3. **Krompirjeva polenta.** Dobro vmešaj 14 dkg surovega masla s 4 rumenjaki, prideni 28 dkg pretlačenega pečenega krompirja in sneg. Osoli, premešaj in deni v pudingov model ter kuhaj v sopari tri čert ure. Potem zvrni na krožnik, potrosi s parmezanom in oblij s surovim maslom. Taka polenta je jako prikladna k meseni omaki.

Seja „Strokovne zveze kovinarjev“

Javornik, 4. oktobra.

V nedeljo 3. oktobra popoldne so se sestali k seji odborniki »Strokovne zveze kovinarjev«. Seja je vodil tov. predsednik Lojze Pukšič. Dnevni red se je obsegal pregled dosedanjega dela »Strokovne zveze kovinarjev« in sklepe za bodoče. Poleg tega je tov. tajnik J. Rozman podal poročilo o seji predsedstva kršč. kovinarske internacionale.

Uvodoma je tov. Pukšič poročal o poteku in sklepih širše seje načelstva JSZ, ki se je vršila v nedeljo 12. septembra 1937 v Ljubljani. K zaključku svojega poročila je ugotovil potrebo, da imajo strokovne skupine kovinarjev redne mesečne sestanke. Teh sestankov naj bi se udeleževali tudi odborniki »Strokovne zveze kovinarjev«. Dalje je poročal, da se je ob priliki širše seje JSZ sestal tudi »Strokovni svet«, ki sestoji iz vseh predsednikov strokovnih zvez. Vsi predsedniki so dobili pismena navodila, kako naj delujejo in vodijo svoje zveze.

Tov. tajnik Rozman je podal poročilo o delu, stanju in razvoju posameznih strokovnih zvez kovinarjev iz raznih držav, ki so včlanjene v kršč. kovinarski internacionali. Iz poročila, ki je bilo izredno zanimivo, je bilo razvidno, kakšne

so razmere, plače, kakor tudi napredek naših kršč. strok. organizacij v posameznih državah.

Ob zaključku je bilo sprejetih več važnih sklepov za bodoče delo, ki ga ima izvršiti »Strokovna zveza kovinarjev«.

Viničarji

Iz centrale. Sporočamo vsem članom »Posmrtninskega sklada«, da imamo po daljšem času nov smrtni slučaj. V preteklem tednu je umrla naša dolgoletna članica Slana Terezija od Jeruzalema iz skupine Sv. Miklavž pri Ormožu v starosti 78 let. Svojem se izplača 1000 dinarjev posmrtninske podpore. V sled tega bomo prihodnji teden razpisali novo vplačilo prispevkov za Posmrtninski sklad in sicer za 75 slučaj, zraven pa še za 76 slučaj kot za izredno zbirko. Prosimo člane, da to vzamejo na znanje, prispevke pa čimprej vplačajo. Pozimi ne nameravamo razpisovati nobene izredne zbirke, marveč samo redne. V tekočem letu bo ta zbirka za 76 slučaj še komaj tretja kot izredna. To v opozorilo vsem članom, kateri menda iz nevednosti hočejo trditi, da je preveč izrednih zbirk. Blagajnik.

Delavstvo bo vztrajalo do zmage!

Tretji teden poteka, kar so bili prisiljeni naši tovariši in tovarišice v Gračnici in Jurkloštru stopiti v odprto borbo za obstoj svojega življenja. Podjetje jim je že začetkom prejšnjega tedna naročilo, ako ne pridejo delati, da bodo dobili knjižice, to se pravi, da bodo odpuščeni. To pa delavcevi prav nič omajalo in stavka gre disciplinirano in odločno naprej in bo trajala, dokler delavstvo ne doseže zmage!

Podjetnik g. Falter se je lahko pričal, da so obljube in zagotovila, ki mu jih telefonično pošilja g. obratovodja iz Rimskih Toplic, da želijo delavci delati, ostale samo želje tistih, ki so s pomočjo delavcev prišli do boljših položajev, pa to sedaj delavstvu plačujejo z izdajstvom in prizadevanjem, da bi zlomili njegovo borbo in se tako po delavskih hrbtih povzpeli še višje.

Vsa javnost je odločno na strani delavstva in se ostro zgraža ter obsoja podjetnika, ki je prisilil delavstvo, da je moralo poseči po tem skrajnem sredstvu, ki ga še ima, da brani svoje življenje. Vsakdo, ki samo od daleč pozna Gračnico, Jurklošter ter življenjske prilike v teh krajih, ve, da je življenje do delavca pri dosedanji plači hiranje do onemogle izžrpanosti. In zato vsi delavci, zaposleni drugje, kmetje, obrtniki, trgovci, uradništvo in drugi v Rimskih Toplicah, v Laškem in v okolici zagotavljajo delavstvu svojo moralno in tudi materialno pomoč.

Lesno delavstvo

Škofja Loka. V nedeljo 3. oktobra se je zbralo na svojem sestanku delavstvo lesne industrije Heinrichar v Škofji Loki, da se pogovori o svojih stanovskih težnjah in potrebah.

Sestanka se je udeležilo nad dve tretjini zaposlenega delavstva. Zastopnik centrale, tov. tajnik Lombardo, je poročal o položaju lesnega delavstva drugod, iz česar smo mogli posneti, da so v mnogih drugih tovrstnih podjetjih znatno boljši delovni in plačilni pogoji, kot pri nas. Dalje je zastopnik centrale tolmačil dobre in slabe strani uredbe o minimalnih plačah, sklepanju kolektivnih pogodb in poravnanju sporov.

Med podjetjem Heinrichar in delavstvom vladajo še dokaj dobri odnosi in ni zato posebnih pritožb. Edino, kar je za delavstvo pereče, so nizke plače, ki nikakor ne odgovarjajo niti vrednosti storjenega dela, niti ne zadostujejo za skromno preživljanje zaposlenega delavstva. S tem ni rečeno, da so v tem podjetju najslabše plačani v lesni industriji, smelo pa trdimo, da mnoga podjetja plačujejo znatno višje mezde.

Pri nas smo si zaslužke nekoliko zboljšali s tem, da smo delali, namesto 8 po 10 in nekateri tudi preko 10 ur na dan. Tak način zboljšavanja plač pa gotovo ni v interesu delavstva in je tudi proti načelu na katerem stoji o zaščiti delavstva zakon. Delavstvo je brez nadaljnega pripravljenosti, da v slučaju nujne potrebe ustreže podjetju s podaljšanjem delovnega časa, nikakor pa ne more pristati, da bi se trajno uveljavil 10 urni delovni čas. Delavstvo se pri tem zaveda, da si s podaljšanjem delovnega časa ne more trajneje zboljšati svojega položaja. Od podaljševanja delovnega časa imajo v prvi vrsti korist podjetja. 8 ur dnevnega, vestnega dela v industrijskem obratu izžrpa delovne moči do zadostne mere in mora nuditi delavcu tudi primerno eksistenco.

Sestanek je soglasno sklenil, da se podjetju predloži predlog za zboljšanje plač in s posebnim oziranjem na občuten porast cen življenjskih potrebščin. Delavstvo je uverjeno da bo podjetje uvaževalo to upravičeno zahtevo, in ji zato v celoti ustreglo.

Rudarji

Hudajama. V nedeljo, 3. oktobra, smo imeli v Laškem sestanek skupine. Nekateri tovariši smo pogrešali. Ni prav tako. Drugič gotovo pridite. — Tovariš Stare je poročal o krajevni razpravi s TPD. Po točkah je podrobno obrazložil, kje so uspehi in kje neuspehi. Poudarjal je, da bo vse ostalo le na papirju, ako se delavci sami v jami ne bodo dovolj pobrigali za svoje pravice. — Tovariš Lešnik pa je ugotavljal, da borbe ni samo pri nas ampak tudi drugod. Poudarjal je, da hočemo sodelovati z vsakim, ki ima iskren namen, koristiti delavstvu. Odklanjamo pa demagoge, ki hočejo delati razdor med delavstvom, zase pa kovati dobiček.

Trbovlje. Več dela, manj zanimanja. Vedno se opaža med rudarji, če več delajo, da se manj zanimajo za vsakdanji položaj. Menijo, da je zanje vse v redu,

Delavstvo je šlo v ta boj smelo in odločno, ker se je zavedalo svojih pravic. Država je pustila g. Falterju toliko hektarov gozdov, ki bi po zakonu imeli postati narodna last, zato, ker ima zaposleno delavstvo po svojih obratih. Zdaj pa naj bi mu še tlačanili!? Delavstvo je upravičeno najmanj do takih plač, ki jih plačujejo podjetja, ki kupujejo les in dajejo še najemnino od tovarniških prostorov.

Gospod podjetnik je kazal pri pogajanjih račune, ki so izkazovali, da podjetje pri tolikem porastu cen izdelkov in lastnem lesu dela še zmerom z izgubo. Čudimo se temu, da smatra delavstvo za tako naivno, da bi to verjelo. In če res niso profiti toliko, kot so po drugih podjetjih, je krivo slabo gospodarstvo podjetja ali pa to, da se preveliki izdatki za stvari izven podjetja pripisujejo v breme podjetja. In zato delavstvo te pasivne bilance podjetja še malo niso prepričale, da je dolžno še naprej delati za plačo, ki ni nobena plača, temveč beraška miloščina.

Na sestankih, ki so se vršili 26. septembra in 3. oktobra, je delavstvo pokazalo ob navzočnosti zastopnikov oblasti, da je odločeno iti v boj do zmage.

Saj se pa tudi zaveda, da ni osamljeno, marveč, da mu stojijo ob strani vsi zavedni delavci in delavke v bližnji in daljni okolici in po vsej Sloveniji, kjer so skupine Jugoslov. strok. zveze.

samo če smejo delati. Če je potrebna strokovna organizacija takrat, ko je mezdno gibanje za zboljšanje delavskih zaslužkov, je tembolj potrebna takrat, ko delavec potom nje kaj prejme. Rudar pa se zanima samo, kaj dobi, ne pa, kar mora za to tudi žrtvovati. Najmanj je to, da mora biti v vsakem času strokovno organiziran, pa ne samo takrat, če so kaka mezdna gibanja. Ker pa je delavstvo brezbrizno v boljših časih, za katerimi nastanejo slabejši pa tudi rudarsko delavstvo pri vsakem mezdnem gibanju le malo uspe pri podjetniku. Rudar pač misli, da ga bodo reševali in mu pridobivali samo odbori strokovnih organizacij in da za borbo ni potrebno nikakega moralnega prispevka splošnosti. Ko pa ni onega zaželenega uspeha, pa taki, ki tako delajo in mislijo, najhujše kritizirajo, ne vedo pa, da so sami tisti, ki sebi in drugim nočejo dobro. Borbo za boljši kos kruha mora vršiti vsak, če se zaveda, da je delavec, tako tudi vsak rudar.

Gorenjski kovinarji

Jesenice. Velika izbira manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, na mesečne obroke.

Dospeli so najnovejši modeli radioaparata, katere dobite na mesečne obroke že od 150 din dalje.

Velika zaloga najboljših šivalnih strojev »Gritzer«; tudi na mesečne obroke. Priporočila se vsem Marija Krašovec, Jesenice, Krekov trg 2.

Shodi in sestanki

Kranj. Strokovna skupina tekstilnega delavstva v Kranju ima svoje redne sestanke vsako prvo nedeljo v mesecu v Delavskem domu. Vsako tretjo nedeljo v mesecu so pa obvezni sestanki za organizacijske zaupnike prav tako v Delavskem domu.

St. Vid nad Ljubljano. Lesni delavci. Vse članstvo naše krajevne skupine lesnih delavcev v St. Vidu, obveščamo, da bo v nedeljo, 10. oktobra, ob 9 dopoldne v prostorih Ljudskega doma v St. Vidu članski sestanek. Vse tovariše vabimo, da se sestanka zanesljivo udeležite. Porazgovoriti se imamo o stvareh, ki so zelo važne za naše delo v bližnji bodočnosti. — Odbor.

Zagorje. Vse člane že danes opozarjamo na izredno važen sestanek, ki se bo vršil tretjo nedeljo, to je 17. okt. ob 9 dopoldne v Zadrudnem domu. Ker se zadnji sestanek ni vršil zaradi poročila II. skup. rud. zad. v obratnih razpravah, opozarjamo vse, da se tega sestanka zanesljivo udeležite! Pride zastopnik centrale. — Odbor.

Vrhnika. Sestanek delavstva, ki je bil določen za 10. t. m., bo v nedeljo, 17. t. m. ob 3 popoldne v Rod. domu.

ŠTAMPILJE, ETIKETE, EMAJLIRANE TABLICE

dobavlja po solidni ceni

TEODOR RABIČ

Ljubljana, Miklošičeva 13

Doma in po svetu

O besedilu sporazuma so razpravljali na več sestankih zastopniki srbskih opozicijskih strank z dr. Mačkom in samostojnimi demokrati v Zagrebu. Srbski delegati so prinesli s seboj že enotno besedilo. Na predlog dr. Mačka pa je bilo soglasno sprejetih več sprememb. Zastopniki iz Beograda so vsak sam zase sicer pristali na spremembe, vendar jih morajo končno odobriti šefi strank. V vseh strankah, ki so udeležene pri teh razgovorih, vlada prepričanje, da je stvar na pravem potu in da bo uspela.

Fotografija slovenske politične neustaljenosti so bila poročila o sporazumu neparlamentarne opozicije — po naših dnevnikih in drugih listih. Ugotoviti smo mogli zanimive razvoje mnenj in nazorov v razmeroma kratki dobi enega meseca. Tako je n. pr. »Jutro« prve dni poročalo o pripravah za sporazum nekam simpatično. Kmalu pa so se začela zafrikavanja in podobne umetnije. In danes so mu ti razgovori že prav malo po volji. Obratno smer je šel razvoj pri »Slovenec«. Tam so še nedavno tega vedeli, da se opozicije prijemlje »paraliza«, da bi šli nekateri opozicijski politiki tudi na »torpedo«, če bi jih pripeljal v vlado, da je vse skupaj le »zračni« sporazum in podobno. Tu je bila sprememba hitrejša kot pri »Jutru«. Kar v dveh dneh je bila smer preokrenjena za precej desetih stopenj. — Naravnost sram pa mora biti slovenskega človeka, če vzame v roko »Slovensko besedo«, kjer proslavlja sporazum bivši Živkovičev ljubljanski župan in Jevtičev dravski ban dr. Dinko Puc s svojimi beski in slovesno razglašala milemu slovenskemu narodu, da naj bo kar brez skrbi. Tudi Slovenci so podpisali sporazum, in sicer po svojem zastopniku dr. Pucu, ki je za to pomembno dejanje pooblastil — srbske radikale.

5 ministrov je bilo izmenjenih v vladi. Dobili smo novega prosvetnega, gradbenega, poštnega in pravosodnega ministra, ministra za gozdove in rudnike, ministra za telesno vzgojo in še enega novega ministra brez listnice. Nova vlada je prisegla 6. oktobra.

200 milijonov din bodo veljale vse naprave nove železniške postaje v Skoplju, ki bo najlepša v Jugoslaviji. — Za ljubljansko postajo, ki ima trikrat večji promet kot skopljanska, pa ni mogoče dobiti niti 100 milijonov din, to je polovica gornje vsote.

Zveza srbskih zadrug je imela letni občni zbor v Nišu. Vodil ga je predsednik, minister brez listnice Gjorgjevič. Delegati so delo zveze hvalili, nekateri pa tudi ostro kritizirali. Občni zbor je sprejel tudi predlog glavnega odbora, da se izključi iz vrst zadrugnikov znani dr. Dragoljub Jovanovič. Minister Gjorgjevič je utemeljeval izključitev s tem, da je imenovan vedno delal za razdor v zadrugništvu in da ga je izrabljajal za svoje politične namene, kar drugi zadrugniki ne delajo. V glavni odbor je bil izvoljen tudi minister za soc. politiko Dragiša Cvetkovič.

10.000 dinarjev nagrade je razpisala uprava policije v Ljubljani za izsleditev zločinca, ki so v noči od 23. na 24. septembra poškodovali tiskarske stroje v misijanski tiskarni v Grobljah.

Mir sta obljubila v svojih govorih Hitler in Mussolini. Evropske javnosti s tem nista presenetila. Fašizem že vsa leta zatrjuje svojo miroljubnost. Medtem pa je bila zasedena Abesinija, Nemčija je zasedla Porenje in se do zob oborožila, tuje sile so zanetile požar v Španiji, grožnje so bile izrečene zaradi kolonij, v stalnem strahu pred napadom še vedno živi Češkoslovaška in Avstrija, podmornice v Sredozemskem morju napadajo angleške, francoske in ruske ladje. Vedno bolj se bliža čas, ko bosta obe fašistični državi morali pokazati svoje karte. Ali nasprotno kdo ograja Italijo ali Nemčijo? Ali je kdo, ki bi hotel kak del obeh držav imeti zase? Hitler in Mussolini lahko takoj dokažeta svojo miroljubnost s tem, da umakneta stotisoče svojih »dobrovoljcev« iz Španije, brez katerih

Delavska pravica

Izhaja vsak četrtrek popoldne, v slučaju preznila dan prej • Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22/1 • Nefrankirana pisma se ne sprejemajo • Oglasi, reklamacije in naročila na upravo: Miklošičeva cesta 22/1 • Oglasi po ceniku • Telefon 2245 • Številka čekovnega računa 14.900

Pocamozna številka Din 1— • Cena: za 1 mesec Din 4—, za četrt leta Din 12—, za pol leta Din 20—, za celo leto Din 40—; za inozemstvo stane mesečno Din 7—

Urejuje in za uredništvo odgovarja Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij Delavske Pravice: S. Žumor • Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čuč

bi španskega vprašanja danes ne bilo. Vsa demokratična Evropa je v skrbeh zaradi take »miroljubnosti«.

Demokratične države so doživele zopet nov poraz pred Društvom narodov. Predlagale so resolucijo, s katero se obsoja vmešavanje tujih velesil v špansko državljansko vojno. Od 48 držav je 32 glasovalo za obsodbo Italije in Nemčije, 14 se jih je vzdržalo glasovanja, Albanija in Portugalska pa sta glasovali proti. S tem je bila za enkrat resolucija odklonjena, ker morajo biti sklepi pri DN soglasni. Za mirovno prizadevanje demokratičnih držav je to hud udarec.

Anglija in Francija se še vedno brezuspešno trudita, da bi mirnim potom rešili mednarodne zapletitve, ki jih je v zvezi s špansko državljansko vojno vedno več. Obe državi sta pozvali Italijo, da se vse tri države razgovore o vseh mednarodnih problemih. Italija odgovor zavlačuje. Očividno ne želi umakniti svojih »prostovoljcev« iz Španije. S tem bi bil Francoski neuspeh neizogiben.

Francoska diplomacija se trudi v zadnjem času, da bi države v srednji Evropi pridobila za skupno sodelovanje v mednarodnih vprašanjih s Francijo in Anglijo. S tem hoče popraviti hude posledice, ki jih je zagrešila Lavalova desničarska in fašizmu prijazna vlada. V tem smislu je treba tolmačiti razgovore Hodža-Schuschnigg in potovanje češkosl. zunanega ministra dr. Krofte v Pariz.

Zopet so se pojavile podmornice v Sredozemskem morju. Neka podmornica je v ponedeljek zopet napadla dve angleški bojni ladji.

Španski parlament je zasedal v Valenciji. Zasedanja so se udeležili tudi zmernejši levičarski politiki, ki so bili doslej v inozemstvu. Soglasno je bila izglasovana zaupnica vladi.

General Franco je proslavil obletnico svojega upora med drugim tudi s tem, da je odlikoval Hitlerja in Mussolinija. Fašistični časnikarski uradi so pojasnili, »da je hotel s tem dati dokaz svojemu udanosti in zahvalnosti narodom, ki so v tragičnih in obenem slavnihih časih španske križarske vojne proti barbarstvu dali dokaz za svoje plemenitost prijateljstvo napram nacionalistični Španiji«. Italijanskih vojakov je v Španiji nad 150 tisoč.

Sv. oče je dejal nemškimi in avstrijskim romarjem: »Kaj naj Vam rečemo, ali bolje, kaj treba, da Vam ne povemo z ozirom na lako resno situacijo v Nemčiji in tako težak položaj krščanske vere. Vam, ki ste prišli v Rim pod tako težavnimi razmerami, želim dobrodošlico v času, ko se besno napada vse, kar je katoliškega in krščanskega. — Obrnjen proti avstrijskim romarjem pa je rekel: Tudi Avstrija je preživljala težke čase. Upam, da bo Avstrija vedno ostala zvesta veri in katoličanstvu, ker je ona središče katoliške cerkve v Evropi.« — Kaj je opravil Mussolini v Nemčiji?

Angleška delavska stranka je ta teden pričela z veliko agitacijo za zvišanje števila svojih članov. Objavila je program svojega dela v prvih letih, kadar pride

Walter Briesley Brezposelni

Ko sta prehodila pol poti po klancu nizdol, sta zavila na desno in se vzpela na dolgo položno pobočje. Minila sta s travo porasle nasipe iz prsti in kotline, ki so bile izkopane krog kupa rdeče opeke, nagromadene v jašku opuščenega rudnika.

»Tukaj je bil rudnik, Janko. Zaprli so ga nekaj let poprej, preden si se ti rodil. Jaz sem delal v njem, dokler ga niso čisto razdejali.«

»Tenbyski rudnik je to, ali ne?« je vprašal Janko. Mešalo se mu je v glavi od vseh teh imenitnih stvari. Tukaj ni bilo več rudnika. Njegov oče je delal nekje tam, a zdaj ne dela več. Vedel je, da je očka delal v tenbyskem rudniku.

»Ne, ne. To je bil wingroveski rudnik. Ko prideva na občinski travnik, ti pokažem tenbyski rudnik.«

Lazila sta po polju, po zreli travi, po senu, ki je bilo že dobro za plastenje in za kozolec. Šla sta mimo njiv pšenice z mehkim, zelenim klasjem, ki je lahko valovilo v vetriču, pihljajočem iz gozda. Obhodila sta Vražji les in dolge redi hrastov.

»No, Janko, tukaj je tenbyski rudnik,« je spregovoril oče. Nenadoma je Janko obstal in se zagledal v dolino, ki se je odprla pred njimi. Oči in vedenje je pričalo o živem zanimanju. Videl je poslopja, ki so čepela in se stiskala na kup. Skladišče strojev, separacije, kovačnice, mizarske delavnice, kabine za razsvetljavo, vse se je gnetlo okrog tankega, pokončnega vitla in črnega, stebrestega dimnika. Iz dimnika se je vil proti njim droban trak dima. Veter ga je raznašal sem pa tja. Vsak hip, ko je veter ponehal, se je bolj razlezel.

Iz naših krajev

Dobrova. Nezaželjeno slovo smo imeli ta teden v naši župniji. Zapustil nas je zelo priljubljeni g. kaplan Joža Vovk. Saj se je že kmalu po njegovem prihodu govorilo, da bo kmalu prestavljen, verjeti nismo hoteli, a vedeli pa smo, da je na Dobrovi marsikaj mogoče in tako tudi to. Gospod kaplan odhaja v delavski Kranj. Prav je, da mu dodelijo mesto, kjer delavstvo živi v masah. Prepričani smo, da bo naš Joža tudi na novem službovanju delavstvu naklonjen enako kot mu je bil pri nas. Kadar smo ga vprašali, če hoče priti med nas na sestanke, je vedno prišel z veseljem. Saj je on prepričan enako kot mi delavci, da bo nevarnost zloglasnega komunizma minula takrat, ko se bo delovno ljudstvo čutilo z duhovščino eno. To pa bo takrat, ko bodo duhovniki motrili delavska vprašanja po delavsko in se mu približali. Kakor vsi Dobrovčani, tako tudi naši člani, ki živijo izven Dobrove in so se spoznali z g. kaplanom na naših sestankih — vsi se mu zahvaljujemo za njegovo naklonjenost ter mu želimo na Gorenjskem mnogo uspehov med delavstvom in ga zato še enkrat prisrčno pozdravljamo. — Člani in članice JSZ.

Zagorje. Večno zvestoba sta si obljubila v nedeljo, 3. t. m., člana naše strokovne skupine rudarjev tov. Ključek Jože z gdč. Marijo Zupan. Zelimo jima obilo sreče in božjega blagoslova!

Mladina poroča

Radomlje. V nedeljo, 10. oktobra, ob pol 10 dopoldne bo v dvorani gosp. Sršena v Radomljah redni občni zbor »Krščanske delavske mladine«. Za vse članske skupine je obvezno, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno. Na občnem zboru bo odbor polagal račune o delu v preteklem letu in bomo zasnovali smer-

na vlado. Delavska stranka ima 600.000 članov in hoče doseči en milijon vpisanih pristašev. Strokovne organizacije, ki podpirajo delavsko stranko, štejejo nad dva milijona članov.

Strahotna vojna med Kitajsko in Japonsko se vedno bolj razširja. Ta vojna odkriva grozote bodočih vojn. Japonsko letalstvo bombardira dan za dnem nezavarovana mesta in pobija civilno prebivalstvo. Kitajsko vojaštvo se z velikim junaštvom brani in je zaenkrat ustavilo nadaljnje napredovanje japonske vojske. Angleška in ameriška javnost zahtevata, da se prekine vsa trgovina z Japonsko. Japonska namreč nad 70% vseh svojih potrebščin uvaža iz Anglije in Amerike.

Hudo borbo za neodvisnost vodijo Arabci v Sveti deželi že več let. Anglija, ki ima oblast nad Sveto deželo, je doslej vse upore zadušila s krvjo. Sicer upravičeno borbo Arabcev za neodvisnost so zadnja leta podprle fašistične države, ki z ogromno propagando in denarjem podpirajo arabske vstaše. S tem hočejo oslabilo Anglijo in zaposliti njeno vojsko v Sredozemskem morju. Pretekli teden so Arabci ubili angleškega zastopnika. Proglašeno je obsedno stanje, nad sto glavnih voditeljev pa so Angleži odpeljali na samotni otok.

»Tukaj si delal ti, atek.« To ni bilo vprašanje, deček je samo izgovoril besede, kakor da bi si hotel vtisniti v spomin, kar je že vedel. Na ta način je bilo njegovo znanje obogateno za bodoče prilike.

»Aha,« je oče pritrldil. Nekaj ga je pogrelo kakor sovraštvo, da mu je bilo kar slabo. Nezavestno je namreč čutil, da je nekaj izgubil. Deset let je delal tu. Rudnik ni mogel prebiti brez njega in on ne brez rudnika. Prevzela ga je živa želja, da bi prišel nazaj in živel s tem krajem isto življenje. Ali zanj ni bilo mesta tam doli. Zavrnili so ga. To je bilo neskončno hujše, kakor če ti kdo odbije ljubezen. To je bilo nekaj posebnega: izvrgli so ga kot človeško bitje, ga odklonili kot delavca, ropali mu veselje in bogastvo življenja, zdravje, trdnost in nezavisnost. Zato ni čuda, če so prihajali nekateri ljudje, ki so bili v istem položaju kot Ivan, ki delodajalcu in so se mu ponujali, da bodo delali za nižjo mezdo nego tisti, ki so bili že zaposleni. Poznal je nekatere, ki so pri nekem zidarskem podjetju tako naredili. Nič ni Ivana bolj potrla in demoraliziralo kakor dejstvo, da je zanj popolnoma prenehalo redno življenje, tisto življenje, ki je pomenilo zdravje, veselje in koprnenje. Takšnega življenja si je zopet zaželel.

»Pojdi, Janko!« je nenadoma spregovoril in stopil v stran. »Pojdiva, bova malo posedela pod tistim velikim hrastom! Potem pa pojdeva po Tenbyski ulici proti domu.«

Deček se je okrenil za njim. Bil je zamišljen in resen. Za hip so mu obvisle oči na umazanih rudniških hišah, ki so se stiskale tam doli. Oče je bral dečku na okroglem obrazku neko zadrego in željo, kakor da hoče nekaj vprašati. Zbal se je, da ga bo izpraševal zopet kaj mučnega. Zato ga je hotel zmotiti v zamišljenosti in je planil:

nice in delo za bodočnost. — Dnevni red je običajen. — Vabimo, da se občnega zbora udeležijo tudi starši, da se sami prepričajo o delu in ciljih našega društva. In da se bodo prepričali sami tudi, komu so ali bodo zaupali svoje sinove in hčere. — Odbor.

Izjava

V pojasnilo z ozirom na notico v »Delavskem listu« št. 8 z dne 1. oktobra 1937 pod naslovom »Jarše« in s podpisom »Tekstilci Jarše« izjavljam, da nima nihče drugi legitimacije za pisanje kakršnihkoli člankov v imenu tekstilcev v Jaršah, kakor »Strokovna skupina tekstilnega delavstva v Jaršah« ozir. njeni predstavnik.

»Str. sk. tekst. del. JSZ — Jarše.«
Skofic Ciril, t. č. predsednik.

MALI OGLASI

Beseda 50 par

Vezavo vsakovrstnih knjig Vam izvrši solidno in poceni knjigovoznica Zupan, Ljubljana-Moste, Krekova 4. Pri večjih naročilih primeren popust.

Članom JSZ in bralcem »Delavske Pravice« sporočam, da sem odprl v novo-urejenih prostorih gostilno. Prepričajte se!
VIDMAR ANTON,
gostilna in trgovina — Vrhovci-Dobrova.

Elektrotehnično podjetje

Mihelčič Ivan, Ljubljana

Borštnikov trg 1. Telefon 27-04.

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd.

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. — Cene zmerne. — Postržba točna in solidna. — Zahtevajte reference!

PRI NAKUPU

blaga za obleko in perilo
Vam priporočamo domačo
manufakturno in modno
trgovino

JANKO ČEŠNIK

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica št. 1